

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

avis 55.063/2
du 10 février 2014

advies 55.063/2
van 10 februari 2014

sur

over

un projet d'arrêté royal 'fixant
les modalités d'une action
promotionnelle organisée par
la Loterie Nationale en faveur
des participants à trois tirages
« Super Lotto »'

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot bepaling van de
voorwaarden van een
promotionele actie
georganiseerd door de
Nationale Loterij ten gunste
van de deelnemers aan drie
trekkingen "Super Lotto"

Le 15 janvier 2014, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre des Finances à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'fixant les modalités d'une action promotionnelle organisée par la Loterie Nationale en faveur des participants à trois tirages « Super Lotto »'.

Le projet a été examiné par la deuxième chambre le 10 février 2014. La chambre était composée de Pierre VANDERNOOT, conseiller d'État, président, Martine BAGUET et Luc DETROUX, conseillers d'État, Yves DE CORDT et Jacques ENGLEBERT, assesseurs, et Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, greffier.

Le rapport a été présenté par Yves DELVAL, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Pierre VANDERNOOT.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 10 février 2014.

*

Op 15 januari 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Financiën verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot bepaling van de voorwaarden van een promotionele actie georganiseerd door de Nationale Loterij ten gunste van de deelnemers aan drie trekkingen "Super Lotto"'.

Het ontwerp is door de tweede kamer onderzocht op 10 februari 2014. De kamer was samengesteld uit Pierre VANDERNOOT, staatsraad, voorzitter, Martine BAGUET en Luc DETROUX, staatsraden, Yves DE CORDT en Jacques ENGLEBERT, assessoren, en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Yves DELVAL, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Pierre VANDERNOOT.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 februari 2014.

*

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, le projet appelle les observations suivantes.

OBSERVATION GÉNÉRALE

Le projet examiné a pour objet de fixer les modalités d'une action promotionnelle de la Loterie Nationale consistant en l'organisation d'une loterie complémentaire aux tirages du Super Lotto¹ qui seront organisés le 14 mars 2014, le 11 avril 2014 et le 9 mai 2014. Il prévoit la distribution de lots en nature qui consistent « en le droit pour le porteur du billet gagnant concerné de participer à un voyage, pour deux personnes, au Brésil, en ce compris les excursions offertes par la Loterie Nationale, sans que cette loterie ait pour objet un ticket d'entrée pour un match de football. Le lot en nature ne donne pas au gagnant le droit d'obtenir un ticket d'entrée pour un match de football organisé dans le cadre de la coupe du monde » (article 7, alinéa 2 du projet).

Dans son avis 54.463/2 donné le 4 décembre 2013 sur un projet d'arrêté royal 'fixant les modalités d'émission de la loterie à billets, appelée 'Braaasil !', loterie publique organisée par la Loterie Nationale', la section de législation a fait l'observation suivante :

« Le projet examiné a pour objet de fixer les modalités d'émission par la Loterie Nationale d'une loterie à billets appelée 'Braaasil !'. Les lots principaux de cette loterie sont des lots en nature, à savoir 'le droit de participer à un événement consistant en un voyage pour deux personnes au Brésil afin d'assister à un match de la phase de poule de l'équipe nationale belge de football lors de la coupe du monde de football de 2014'.

La question se pose de savoir si, en raison de l'attractivité d'un tel lot dont la disponibilité sur le marché est limitée, le projet ne crée pas une nouvelle demande en incitant des personnes qui ne participent normalement pas à des loteries à tenter leur chance car elles souhaitent participer à cet événement. Il s'agirait alors d'une politique commerciale expansionniste qui serait de nature à remettre en cause la conformité au droit européen du monopole de la Loterie Nationale².

¹ Ces tirages « Super Lotto » sont des tirages spéciaux du Lotto prévus et organisés par l'article 75 de l'arrêté royal du 14 juillet 2011 'portant le règlement du Lotto et du Joker+', loteries publiques organisées par la Loterie Nationale et modifiant l'arrêté royal du 7 septembre 2004 fixant la forme et les modalités générales des loteries publiques 'Euro Millions' et 'Joker+' organisées par la Loterie Nationale'.

² Note de bas de page 1 de l'avis cité : Voir C.J.U.E., 24 janvier 2013, (Stanleybet international e.a., C-186/11, et l'avis 47.915/2 donné le 24 mars 2010 sur le projet devenu l'arrêté royal du 6 mai 2010 'fixant les modalités des tirages spéciaux du Lotto et du Joker qui, organisés par la Loterie Nationale sous les appellations 'Super Lotto' et 'Super Joker', se caractérisent, soit par l'attribution au premier rang de gain d'un montant promotionnel, soit par une répartition entre les trois premiers rangs de gain d'un montant promotionnel' et l'avis 49.110/2 donné le 17 janvier 2011 sur le projet l'arrêté royal du 10 février 2011 'modifiant l'arrêté royal du 20 janvier 2010 fixant les modalités générales des loteries publiques organisées par la Loterie Nationale sous les appellations 'Lotto Extra' et 'Joker+'.

Il appartient à l'auteur du projet de pouvoir justifier qu'il ne s'agit pas, en l'occurrence, d'une mesure qui relève d'une telle politique ».

Si le projet examiné ne prévoit pas la possibilité d'assister à un match, de sorte que la disponibilité sur le marché des lots proposés est plus grande, il faut néanmoins que la publicité organisée autour des lots en nature ne soit pas telle, compte tenu du moment où les tirages auront lieu, qu'elle puisse être considérée comme « une politique commerciale expansionniste » en ce qu'elle ne vise pas des joueurs mais principalement les amateurs de football.

EXAMEN DU PROJET

DISPOSITIF

Article 1er

Dans un souci d'uniformité de la terminologie utilisée, il est conseillé d'écrire au 7°, à l'instar de l'article auquel il est renvoyé, « prise de participation » au lieu de « mode de participation » et d'écrire au 8° « organisé par » au lieu de « visé par ».

Il est également renvoyé à la version néerlandaise du présent avis.

Article 7

Dès lors que l'habilitation conférée à la Loterie Nationale à la dernière phrase de l'alinéa 2 porte sur l'objet même des lots en nature, elle est trop large et devrait être encadrée, par exemple en prévoyant une durée minimale du voyage.

*

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

ALGEMENE OPMERKING

Het voorliggende ontwerp strekt ertoe de voorwaarden te bepalen van een promotionele actie van de Nationale Loterij die bestaat in de organisatie van een loterij bovenop de Super Lotto-trekkingen¹ die gehouden worden op 14 maart 2014, 11 april 2014 en 9 mei 2014. Het ontwerp bepaalt dat loten in natura zullen worden toegekend die bestaan in “het recht voor de houder van het desbetreffende winnende lot om deel te nemen aan een reis naar Brazilië voor twee personen, met inbegrip van de excursies aangeboden door de Nationale Loterij, zonder dat deze loterij een toegangsticket voor een voetbalwedstrijd tot voorwerp heeft. Het lot in natura geeft bijgevolg geen recht aan de winnaar om zich een toegangsticket voor een voetbalwedstrijd georganiseerd in het kader van de wereldbeker voetbal te laten overhandigen.” (artikel 7, tweede lid, van het ontwerp)

In advies 54.463/2, dat op 4 december 2013 uitgebracht is over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot bepaling van de uitgiftevoorschriften van de loterij met biljetten, genaamd “Braaasil!”, een door de Nationale Loterij georganiseerde openbare loterij’, heeft de afdeling Wetgeving de volgende opmerking gemaakt:

“Het voorliggende ontwerp strekt ertoe de nadere regels vast te stellen voor de uitgifte van een loterij met biljetten, ‘Braaasil!’ genaamd. De hoofdprijzen van die loterij zijn prijzen in natura, namelijk ‘het recht op deelname aan een evenement, bestaande uit een reis voor twee personen naar Brazilië om daar een wedstrijd van de Belgische nationale voetbalploeg bij te wonen tijdens de groepsfase van de Wereldbeker voetbal in 2014’.

De vraag rijst of het ontwerp op grond van de aantrekkelijkheid van een dergelijke prijs die op de markt slechts beperkt beschikbaar is, geen nieuwe vraag creëert door personen die normaal niet aan loterijen deelnemen ertoe aan te zetten hun kans te wagen omdat ze aan dat evenement wensen deel te nemen. Dan zou het gaan om een ‘expansionistisch commercieel beleid’ waardoor het monopolie van de Nationale Loterij mogelijk niet meer in overeenstemming is met het Europees recht.²

¹ Die “Super Lotto”-trekkingen zijn speciale lottotrekkingen die ingesteld en geregeld zijn bij artikel 75 van het koninklijk besluit van 14 juli 2011 ‘houdende het reglement van de Lotto en de Joker+, openbare loterijen georganiseerd door de Nationale Loterij, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 7 september 2004 tot bepaling van de vorm en de algemene voorwaarden van de door de Nationale Loterij georganiseerde openbare loterijen ‘Euro Millions’ en ‘Joker+’.

² Voetnoot 1 van het geciteerde advies: Zie HJEU 24 januari 2013 (Stanleybet international e.a.), C-186/11, en advies 47.915/2, op 24 maart 2010 gegeven over een ontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het koninklijk besluit

De steller van het ontwerp moet kunnen rechtvaardigen dat het hier geen maatregel betreft die met een dergelijk beleid te maken heeft.”

Hoewel het voorliggende ontwerp niet voorziet in de mogelijkheid om een wedstrijd bij te wonen, zodat de voorgestelde loten ruimer beschikbaar zullen zijn op de markt, mag de reclame die rond de loten in natura wordt gevoerd geen dergelijke vorm aannemen dat ze, gelet op het ogenblik waarop de trekkingen plaatsvinden, beschouwd zou kunnen worden als een “expansionistisch commercieel beleid” doordat ze niet gericht is op lottospelers maar vooral op voetballiefhebbers.

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

DISPOSITIEF

Artikel 1

Met het oog op de eenvormigheid van de gebezigde terminologie wordt voorgesteld om in de bepalingen onder 6° en 7°, naar het voorbeeld van het artikel waarnaar verwezen wordt, “verwerving van deelneming” te schrijven in plaats van “wijze van deelname” en om in de bepaling onder 8° “geregeld bij” te schrijven in plaats van “bedoeld in”.

Artikel 7

Doordat de machtiging die in de laatste zin van het tweede lid aan de Nationale Loterij wordt verleend betrekking heeft op het eigenlijke voorwerp die de loten in natura vertegenwoordigen, is die machtiging te ruim en moet ze afgebakend worden, bijvoorbeeld door te voorzien in een minimumduur van de reis.

LE GREFFIER – DE GRIFFIER

LE PRÉSIDENT – DE VOORZITTER

Anne-Catherine VAN GEERSDAELE

Pierre VANDERNOOT

van 6 mei 2010 ‘tot bepaling van de voorwaarden voor de speciale trekkingen van de Lotto en de Joker die, georganiseerd door de Nationale Loterij onder de benamingen 'Super Lotto' en 'Super Joker' zich kenmerken door hetzij de toekenning van een promotioneel bedrag aan de eerste winstrang, hetzij door de verdeling van een promotioneel bedrag onder de eerste drie winstrangen’, en advies 49.110/2, op 17 januari 2011 gegeven over een ontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het koninklijk besluit van 10 februari 2011 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 januari 2010 tot bepaling van de voorwaarden van de door de Nationale Loterij georganiseerde openbare loterijen 'Lotto Extra' en 'Joker +’.